

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 167/07-20

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 13. septembra 2007 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošikovej a zo sudcov Sergeja Kohuta a Juraja Horvátha o sťažnosti JUDr. Ing. D. Ď., Česká republika, zastúpeného advokátom JUDr. J. H., B., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 12 Ct 1/2003 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 12 C 71/99) takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo JUDr. Ing. D. Ď. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I vo veci vedenej pod sp. zn. 12 Ct 1/2003 (pôvodne vedenej pod sp. zn. 12 C 71/99) p o r u š e n é b o l o .

2. Okresnému súdu Bratislava I p r i k a z u j e , aby vo veci sp. zn. 12 Ct 1/2003 konal bez zbytočných prietahov.

3. JUDr. Ing. D. Ď. priznáva finančné zadost'učinenie v sume 50 000 Sk (slovom päťdesiat tisíc slovenských korún), ktoré je Okresný súd Bratislava I povinný zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Okresný súd Bratislava I je povinný uhradiť JUDr. Ing. D. Ď. trovy právneho zastúpenia v sume 7 492,20 Sk (slovom sedemtisícštyristodevät'desiat dva slovenských korún a dvadsať halierov) na účet jeho právneho zástupcu JUDr. J. H., B., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 3. mája 2007 doručená sťažnosť JUDr. Ing. D. Ď., Česká republika (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. J. H., B., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 12 Ct 1/2003 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 12 C 71/99).

Sťažovateľ v sťažnosti uviedol, že 15. júna 1999 podal okresnému súdu návrh na ochranu osobnosti, avšak okresný súd 12. júla 1999 toto konanie zastavil. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) uznesenie o zastavení konania 31. marca 2000 zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie (sťažovateľovi bolo uznesenie krajského súdu č. k. 11 Co 31/00-93 doručené 31. júla 2000). Listom zo 6. augusta 2001 okresný súd vyzval sťažovateľa na upresnenie návrhu a predloženie predmetného novinového článku v origináli a listom z 21. mája 2002 upovedomil sťažovateľa, že vec postúpil na ďalšie konanie Okresnému súdu Bratislava III ako miestne príslušnému súdu, s čím sťažovateľ v podaní predloženom 4. júna 2002 nesúhlasil. Žiadosťou z 5. októbra 2005 podanou

Okresnému súdu Bratislava III sa sťažovateľ domáhal odstránenia prietáhov v konaní. Sťažovateľ na okresnom súde zistil, že krajský súd uznesením č. k. 8 Nc 43/02-124 z 31. októbra 2002 určil, že miestne príslušným na prerokovanie a rozhodnutie veci je okresný súd.

Sťažovateľ namieta, že okresný súd vo veci dosiaľ nepojednával, hoci od podania návrhu uplynulo takmer osem rokov, a preto žiada, aby ústavný súd rozhodol, že okresný súd v označenej veci porušil jeho základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru, prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prietáhov a priznal mu finančné zadosťučinenie v sume 350 000 Sk a náhradu trov konania.

Ústavný súd sťažnosť predbežne prerokoval a uznesením č. k. II. ÚS 167/07-11 z 28. júna 2007 ju prijal na ďalšie konanie. Na výzvu ústavného súdu právny zástupca sťažovateľa a predsedníčka okresného súdu oznámili, že súhlasia s prerokovaním veci bez ústneho pojednávania. Predsedníčka okresného súdu v stanovisku doručenom 3. augusta 2007 uviedla, že vo veci sp. zn. 12 Ct 1/2003 je nariadený termín pojednávania na 24. september 2007, inak sa k sťažnosti sťažovateľa nevyjadrila. Súčasne predložila predmetný spis okresného súdu, z ktorého ústavný súd zistil nasledovný priebeh konania.

Konanie na okresnom súde začalo 15. júna 1999 doručením návrhu sťažovateľa proti odporcovi v 1. rade spoločnosti P., a. s., B., a odporcovi v 2. rade šéfredaktorovi denníka P. na ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Uznesením z 12. júla 1999 okresný súd konanie zastavil. Sťažovateľ sa odvolal a okresný súd predložil vec 27. augusta 1999 na rozhodnutie krajskému súdu, ktorý ju vrátil 6. decembra 1999 ako predčasne predloženú, pretože uznesenie o zastavení konania nebolo doručené odporcom.

Okresný súd po odstránení nedostatkov predložil 24. februára 2000 vec odvolaciemu súdu. Krajský súd rozhodol o odvolaní 31. marca 2000 tak, že napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. Okresnému súdu bol spis doručený 14. júna 2000. V júli

a septembri 2000 okresný súd dožiadanim útvarov Policajného zboru Slovenskej republiky a Registra obyvateľov Slovenskej republiky v Banskej Bystrici zisťoval pobyt sťažovateľa.

Listom z 11. júla 2001 okresný súd vyzval sťažovateľa, aby oznámil miesto svojho pobytu za účelom posúdenia miestnej príslušnosti na konanie a 6. augusta 2001 ho vyzval, aby upresnil žalobný petit a predložil originál predmetného novinového článku. Listom zo 6. augusta 2001 okresný súd vyzval odporcov, aby sa vyjadrili k návrhu a predložili predmetný novinový článok v origináli. Výzvu odporcom okresný súd zopakoval 20. novembra 2001 pod hrozbou uloženia poriadkovej pokuty.

Prípisom z 21. mája 2002 okresný súd postúpil vec z dôvodu miestnej príslušnosti na konanie Okresnému súdu Bratislava III, ktorý s postúpením veci nesúhlasil a 22. augusta 2002 ju predložil na rozhodnutie o miestnej príslušnosti krajskému súdu. Uznesením č. k. 8 Nc 43/02-124 z 31. októbra 2002 krajský súd rozhodol, že miestne príslušným súdom na konanie je okresný súd. Vec mu bola vrátená 28. novembra 2002 a opatrením predsedu okresného súdu bola 2. januára 2003 prevedená do registra „12 Ct“.

Okresný súd 14. mája 2007 určil termín pojednávania na 24. september 2007. Odporca v 1. rade podaním doručeným 22. júna 2007 požiadal o odročenie tohto pojednávania.

II.

Sťažovateľ sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov, a práva upraveného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, v konaní okresného súdu vedenom pod sp. zn. 12 Ct 1/2003 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 12 C 71/99).

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, podľa ktorej účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (II. ÚS 219/04, IV. ÚS 220/04).

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prieťahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (II. ÚS 813/00, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria považuje ústavný súd aj povahu prerokúvanej veci. Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

1. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitosť veci, predmetom konania je žaloba o ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Tento typ konania je štandardnou súčasťou rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, a preto nemožno vec hodnotiť ako právne zložitú. Z prehľadu dosiaľ uskutočneného konania vyplýva, že jeho doterajšia dĺžka nebola ovplyvnená ani prípadnou skutkovou zložitou veci.

2. Posúdením správania sťažovateľa ako účastníka konania ústavný súd nezistil takú okolnosť, ktorá by mohla byť zohľadnená na jeho ťarchu ako jedna z príčin namietanej dĺžky konania. Sťažovateľ včas reagoval na výzvy okresného súdu a žiadal ho o nariadenie pojednávania. Podľa názoru ústavného súdu, sťažovateľ svojím správaním neprispel k namietanej dĺžke konania.

3. Tretím kritériom, použitím ktorého ústavný súd zisťoval existenciu zbytočných prietáhov v namietanom konaní, bol postup okresného súdu.

Ústavný súd zistil, že od začatia konania 15. júna 1999 do 21. mája 2002 (postúpenie veci Okresnému súdu Bratislava III) sa okresný súd zaoberal len otázkou posúdenia miestnej príslušnosti. V ďalšej fáze konania (po určení miestnej príslušnosti) od 28. novembra 2002 do 14. mája 2007 okresný súd vo veci nevykonal žiadny úkon, pričom v tomto období jeho postupu nebránila žiadna zákonná prekážka. Prvé pojednávanie vo veci je nariadené na 24. september 2007.

Hoci konanie trvá už viac ako osem rokov, okresný súd sa vecou dosiaľ meritórne nezaoberal a nepostupoval tak, aby bola odstránená právna neistota sťažovateľa, kvôli ktorej sa na neho sťažovateľ obrátil. Ústavný súd dospel k záveru, že namietaná dĺžka konania nie je ovplyvnená ani zložitou vecou, ani správaním sťažovateľa, ale nečinnosťou okresného súdu, a preto rozhodol, že okresný súd svojím postupom v konaní vedenom pod sp. zn. 12 Ct 1/2003 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 12 C 71/99) porušil základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

III.

Ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne nečinnosťou, zruší takéto rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, prípadne prikáže tomu, kto právo porušil, aby vo veci konal.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže zároveň na žiadosť osoby, ktorej práva boli porušené, rozhodnúť o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia.

Pretože ústavný súd rozhodol, že došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, prikázal v zmysle § 56 ods. 3

zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) okresnému súdu, aby vo veci sp. zn. 12 Ct 1/2003 ďalej konal bez zbytočných prieťahov.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

Sťažovateľ žiadal, aby mu bolo priznané finančné zadosťučinenie v sume 350 000 Sk z dôvodu dlhoročného súdneho konania, v ktorom dosiaľ nebolo rozhodnuté ani na prvom stupni konania, pričom poukázal na to, že *„starne s pocitom pochybností v spravodlivý a právny štát, s pocitom neistoty a obáv, kedy už bude vo veci samej rozhodnuté (...)“*.

Ústavný súd nepovažoval za dostatočné uplatnenie svojej právomoci len uloženie povinnosti okresnému súdu, aby v označenej veci konal bez zbytočných prieťahov, a preto rozhodol aj o priznaní finančného zadosťučinenia.

Pri určení výšky primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza Európsky súd pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu. Súčasne sa pritom riadil úvahou, že cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je len zmiernenie ujmy pociťovanej v dôsledku zbytočných prieťahov.

Ústavný súd pri rozhodovaní o výške finančného zadosťučinenia zohľadnil predovšetkým celkovú dĺžku konania, zistené obdobia nečinnosti okresného súdu, ako aj význam veci pre sťažovateľa a dospel k záveru, že v danom prípade bude primerané všetkým okolnostiam prípadu priznať sťažovateľovi finančné zadosťučinenie v sume 50 000 Sk (slovom päťdesiatisíc slovenských korún).

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom. Právny zástupca sťažovateľa ich vyčíslil sumou 7 492 Sk za dva úkony právnej služby vrátane dane z pridanej hodnoty (ďalej len „DPH“).

Ústavný súd priznal sťažovateľovi úhradu trov konania v sume uplatnenej v sťažnosti, t. j. 7 492,20 Sk (slovom sedemtisícštyristodevät’desiatdva slovenských korún a dvadsať halierov) spolu za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2007 po 2 970 Sk a k tomu dvakrát režijný paušál po 178 Sk podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov, zvýšenú o 19 % DPH, t. j. 1 196,20 Sk.

Trovy konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 Občianskeho súdneho poriadku) podľa výroku rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. septembra 2007